

7. *Tipovij poryadok zdzijsnennya elektronnoho dokumentoobigu*. Mode of access: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1453-2004-%D0%BF>. Title from the screen. (2004) [in Ukrainian].
8. *Poryadok nadsilannya poshtoyu elektronnih sluzhbovoh dokumentiv*. Mode of access: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2009-%D0%BF>. Title from the screen. (2009) [in Ukrainian].
9. *Pro zatverdzhennya vimog do formativ danih elektronnoho dokumentoobigu v organah derzhavnoyi vladi : nakaz vid 07.09.2018 № 60*. Mode of access: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1309-18>. Title from the screen. [in Ukrainian].
10. *Derzhavnij klasifikator upravlinskoyi dokumentaciyi*. DK 010-98 / upor. S. M. Bugaj. Vid. ofic. Kiyiv : DerzhstandartUkrayini, 1999. 53 s. [in Ukrainian].
11. *Lyesovec N. M. Dokumentacijne zabezpechennya upravlinnya: problemi j perspektivi* / N. M. Lyesovec ; Lugan. nac. un-t im. Tarasa Shevchenka. 2009. № 5. S. 215—218. [in Ukrainian].
12. *Kornijchuk K. S. Dokumentacijne zabezpechennya upravlinnya diyalnistyu sub'yekta gospodaryuvannya* / K. S. Kornijchuk // Aktualni problemi rozvitku osviti i nauki Ukrayini v umovah globalizaciyi : materialy II Vseukr. nauk.-teoret. konf. molodih uchenih, 28—29 zhovtnya 2016 r. Dnipro : DNU im. Olesya Gonchara, 2016. S. 249—251. [in Ukrainian].
13. *Pleshakova-Borovinska M. G. Osoblivosti roboti z elektronnimi dokumentami v umovah promislovogo pidpriyemstva* / M. G. Pleshakova-Borovinska // Studiyi z arhivnoyi spravi ta dokumentoznavstva / Derzh. arhiv. sluzhba Ukrayini, UNDIASD. Kiyiv, 2012. T. 20. S. 228—231. [in Ukrainian].

Надійшла до редакції 26 травня 2019 року

УДК 004.773.6.056:316.775]:[303.6:004.6

Олександр Марковець,

кандидат технічних наук,

доцент кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності НУ "Львівська політехніка"

Руслана Паздерська,

випускниця кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності НУ "Львівська політехніка"

Консолідація інформації про діяльність учасників групи в соціальній мережі Facebook

У статті досліджено наукові результати з проблематики збору інформації про користувачів за допомогою різних методів та засобів опрацювання даних. Описано "дерево рішень", яке відображає потребу консолідації інформації про користувачів соціальної спільноти Facebook. Розглянуто етапи реалізації процесу безпечного збору інформації про користувачів на основі створеної соціальної спільноти з використанням електронної таблиці та бази даних. Досліджено основні проблеми конкретної групи людей і засоби стимулювання їх швидкого розв'язання через налаштовані канали комунікації. Проаналізовано потреби та ресурси громади, надано рекомендації для вдосконалення певних процесів. Оцінено вплив, інтенсивність та розподіл конкретної проблеми для формування стратегій її вирішення. Визначено основні вимоги до створення консолідованого інформаційного ресурсу для збирання інформації про громаду. Доведено значущість структурної інформації про групу: її цільову аудиторію, пріоритетні теми, конфлікти. Наголошено на важливості усвідомлення аудиторією, що її знання й досвід є вагомим чинником для розв'язання певної проблем та вдосконалення суспільних процесів загалом.

Ключові слова: соціальна мережа, користувач, методи збору інформації, інформаційні технології, масиви інформації, системний аналіз, критерії, оцінка

Постановка проблеми. Розвиток інформаційних технологій позначився на трансформації споживчих характеристик суспільства, яке дедалі більше тяжіє до мережових продуктів і послуг. Нині найпопулярнішими комунікаційними інтернет-ресурсами є соціальні мережі, які об'єднують широку аудиторію й значні масиви різноманітної інформації. Особливості функціонування соцмереж спонукають розв'язати низку проблемних питань:

— чи безпечна й перевірена інформація, розміщена на сторінках такого ресурсу;

— чи використовують інформацію із соцмереж без дозволу її власників;

— наскільки безпечні методи збирання відомостей про користувачів.

Зважаючи на окреслене проблемне коло, визначимо основні завдання статті:

— здійснити аналітичний огляд інформації щодо застосування методів, засобів, принципів збирання даних у різних сферах діяльності;

— побудувати алгоритм збирання відомостей про користувачів спільнот соціальної мережі Facebook;

— проаналізувати та обґрунтувати проблему збирання інформації в мережі Facebook, схематично представити способи її розв'язання;

— вибрати можливі шляхи акумуляції даних для дослідження користувачів соціальної мережі, розглянути методи аналізу їхньої активності;

— репрезентувати безпечний метод збирання даних за допомогою алгоритму дій і схематичних зображень отриманих результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням безпеки даних у соцмережах, позитивним і негативним чинникам процесу збирання відомостей про їх користувачів присвячено численні праці вітчизняних і закордонних науковців.

Зокрема, В. Гавриловський зауважував про небезпеку безперешкодного доступу до персональних даних у соціальних мережах [2]. Дослідник навів приклад використання загальнодоступної інформації в соціальній мережі Facebook; розглянув маркетингово-рекламну систему Facebook Beacon ("Маяк"), створену для повідомлення учасників про дії друзів; здійснив огляд геолокаційного сервісу Glance для визначення

місця перебування конкретного користувача, а також можливості соцмереж щодо розпізнавання обличчя певної особи. Автор наголосив, що наша держава поки не може гарантувати безпеку персональних даних, оприлюднених у мережі Facebook.

У праці В. Серьогіна "Соціальні мережі як загроза прайвесі" надано порівняльну характеристику найпоширеніших платформ — Facebook, MySpace, Twitter тощо [3]. На думку науковця, останніми роками значно зросла популярність соцмереж, а отже — ймовірність нелегального використання загальнодоступних даних. Автор окреслив основний політико-правовий і технологічний інструментарій убезпечення даних та навіть приклади некоректного обігу персональної інформації в Канаді, США, Німеччині й Узбекистані.

М. Харел і М. Бредлі в дослідженні "Методи збирання даних напівструктурованих інтерв'ю і фокус-груп" [4] запропонували стислий курс, що допоможе вдосконалити процес акумуляції різноманітних відомостей для науковців, зацікавлених в якісних методах дослідження. Матеріал містить огляд основних етапів цього процесу, інтерв'ю, дві методики, які застосовують для розв'язання широкого спектра актуальних питань. Дослідження проведено в Центрі розвідувальної політики Науково-дослідного інституту національної оборони (RAND, США).

Матеріал містить огляд основних етапів цього процесу, інтерв'ю, дві методики, які застосовують для розв'язання широкого спектра актуальних питань. Дослідження проведено в Центрі розвідувальної політики Науково-дослідного інституту національної оборони (RAND, США).

Формулювання мети статті. Для здійснення ґрунтовного аналізу об'єкта запропоновано розвідки — консолідації інформації щодо учасників мережі Facebook, слід розпочати із визначення ієрархії цілей — "дерева рішень". Такий елемент дасть змогу поєднати визначені завдання з відповідними процесами. Побудова моделі багаторівневого "дерева рішень" передбачає досягнення мети кожного рівня, що зумовлює дії на інших рівнях, які мають бути побудовані ієрархічно за допомогою причинно-наслідкових зв'язків.

"Дерево рішень" консолідованого інформаційного ресурсу опрацювання інформації про користувачів соціальної спільноти Facebook представлено на схемі 1.

Схема 1. Структура "дерева рішень" відповідно до об'єкта дослідження

Метою дослідження є створення консолідованого інформаційного ресурсу, який допоможе легально здійснювати відбір інформації про користувачів соціальної мережі Facebook. Для розв'язання порушеної проблематики виконано такі кроки:

— досліджено діяльність користувачів певної спільноти Facebook (визначення характеристик і формулювання правил групи);

— обґрунтовано методи аналізу даних користувачів (підрахунок та аналіз активності за допомогою Excel і кількісних характеристик);

— визначено методи збирання інформації (опитування, анкетування тощо);

— обрано засоби для реалізації системи (проведення опитування, створення групи в соціальній мережі Facebook, формування Excel-документа тощо).

Наведене "дерево рішень" визначає структуру дослідження та алгоритм дій для досягнення мети роботи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Середовищем для реалізації завдання зі збирання інформації про користувачів слугувала соціальна мережа Facebook, що надає вільний доступ до персональних відомостей. Дані консолідовано для з'ясування потреб мешканців певного регіону та можливих шляхів розв'язання локальних проблем [7].

Створення об'єднаного інформаційного ресурсу передбачає певний алгоритм дій. Насамперед визначено критерії для користувачів-респондентів, і згідно з цими вимогами сформовано відповідні показники [7]. Аудиторія, яка перебуватиме у зоні дослідження, має бути соціально активною.

Крок 1. Створення соціальної спільноти, сторінка якої міститиме актуальну інформацію щодо нагальних проблем громади міста Дубляни, — "Голос жителів міста Дубляни".

Крок 2. Налаштування профілю спільноти.

Крок 3. Оскільки спільнота є простором для відпрацювання певних методів збирання даних, матеріал має формат поширення інформації з найпопулярніших серед територіальної громади груп.

Крок 4. Пошук користувачів, які проживають на території міста, за допомогою параметрів пошуку Facebook.

Крок 5. Опрацювання інформації, викладеної на сторінках спільноти за допомогою інструментів Access та Excel.

Крок 6. Формування та аналіз статистичних даних, які надають можливість легально зібрати інформацію та розв'язати наявні проблеми.

Після створення сторінки соціальної спільноти розробники стимулювали її активність, щоб консолидувати безпечну інформацію про користувачів Facebook, і регулярно уміщували дописи щодо проблем територіальної громади й регіональних заходів, які цікавили потенційних відвідувачів. Надалі відомості відбирали, опрацьовували та вносили у сформовану базу даних. Активність користувачів аналізували на основі таких даних:

- оцінка ("палець догори" — учасник зацікавився дописом; "серце" — підтримує допис; "злий" — не підтримує; "сумний" — розчарований дописом тощо);
- коментар (злий, нейтральний, беззмістовний);
- поширення (свідчить про те, що публікація не тільки зацікавила користувача, а й викликала бажання поділитися нею).

Надалі було створено таблиці за допомогою мови запитів: "Користувач", "Контактна інформація", "Критерії", "Допис", "Оцінка", "Коментар". Щоб ефективно використовувати інформацію одночасно з кількох таблиць, було застосовано інструментарій бази даних — зв'язки, які забезпечили виконання умов згідно із запитом.

Аналізуючи таблиці та зв'язки між ними, робимо висновок, що в базі даних (БД) було сформовано ієрархію видів користувачів, яких розподілено на: активних (оцінюють дописи постійно, 1—5 лайків); культурних (реагують на дописи, пов'язані з різноманітними заходами в межах територіальної громади, 1—3 лайки); хороші (відреагували на опубліковану інформацію одноразово, 0—2 лайки).

Специфіка пропонованого дослідження дає змогу сформулювати критерії для учасників спільноти — рейтинг для кожного користувача:

- поблажливості — 1—5 лайків;
- політична активність (1—5 негативних коментарів — злий, рейтинг — 1; 1—3 негативних коментарів — помірний, рейтинг — 2; 0—2 негативних коментарів — низький рівень агресії, рейтинг 3).
- здатність піддаватися впливу — 1—2 лайки.

Кожен із критеріїв має визначені показники, що виявляються в такому співвідношенні: Активні = Поблажливі, Культурні + Хороші = Здатні піддаватися впливу. Отже, за потреби поширити інформацію цілеспрямовано орієнтуватимемося на користувача.

Проаналізуємо активність спільноти за допомогою запитів (рис. 1, 2, 3).

Який критерій відповідає кожному користувачу		
Вид критерію	Прізвище	Вид користувача
Поблажливості	Гордіня	Культурний
Політична активність	Квас	Культурний
Політична активність	Тарасюк	Культурний
Політична активність	Marynkevych	Активний
Політична активність	Рибак	Культурний
Політична активність	Артим	Активний
Політична активність	Markovets	Культурний
Здатність піддаватися впливу	Шлапак	Культурний
Здатність піддаватися впливу	Голець	Активний
Здатність піддаватися впливу	Загоровська	Культурний
Здатність піддаватися впливу	Тимків	Активний

Рис. 1. Співвідношення критерію та користувача

Найкраща оцінка		
Вид допису	Вид оцінки	Дата
Політичний	Палець догори	25.10.2018
Громадський	Палець догори	11.11.2018
Громадський	Палець догори	14.11.2018
Громадський	Палець догори	30.11.2018
Оголошення	Палець догори	03.12.2018
Політичний	Серце	24.08.2018
Культурний	Серце	25.08.2018
Громадський	Серце	31.08.2018
Громадський	Серце	20.09.2018

Рис. 2. Найкраща оцінка

К-сть різних видів користувачів			
Прізвище	Активний	Коментатор	Культурний
Khabrovska		121	
Markovets			119
Marynkevych	32		
Pazderska	122		
Артим	100		
Баранецька	45		
Голець	15		

Рис. 2. Основні види користувачів

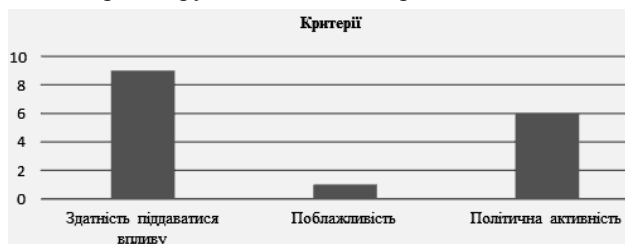
К-сть оцінок за певний вид допису				
Вид допису	Злий	Палець дог	Серце	Сумний
Громадський	3	1	2	
Культурний	3	1	2	4
Оголошення		1		
Політичний		1	2	4

Рис. 3. Оцінки користувачів

Отримані результати запитів було імпортовано в Excel, аби репрезентувати їх у формі статистичних даних. Для виконання цієї операції слід дотримуватися такого алгоритму дій: відкрити Microsoft Excel — перейти на вкладку "Дані" > "Отримання зовнішніх даних" > "З Access" > обрати файл > тип представлення інформації > ввести параметри вставлених даних (таблиці, зведеної таблиці, зведеної діаграми). Ці відомості допоможуть виокремити основний вид користувачів, з'ясувати оцінки, які вони найчастіше надають публікаціям, відповідність певного учасника визначеним критеріям, найкращий час для розміщення інформації, найцікавіші для аудиторії теми тощо. Сформовані критерії оцінювання користувачів наведено на діаг. 1.

Отримані результати свідчать, що більшість учасників здатні піддаватися впливу; другу позицію посідають політично активні учасники, адже державна чи місцева політика становлять актуальну тему для

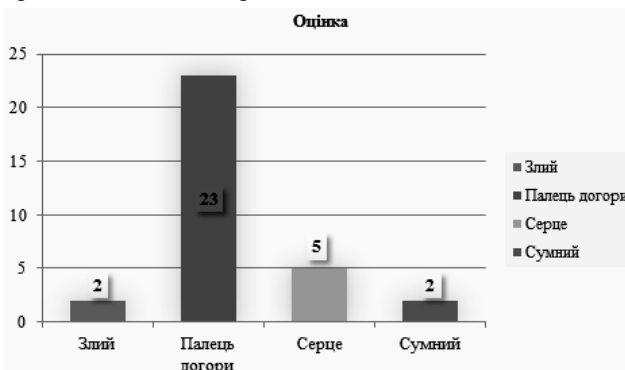
будь-якої громади; на третій сходинці — поблажливі — аудиторія, яка стежить за повідомленнями й активністю новоствореної групи та вважає її корисною.

Діагр. 1. Критерії учасників

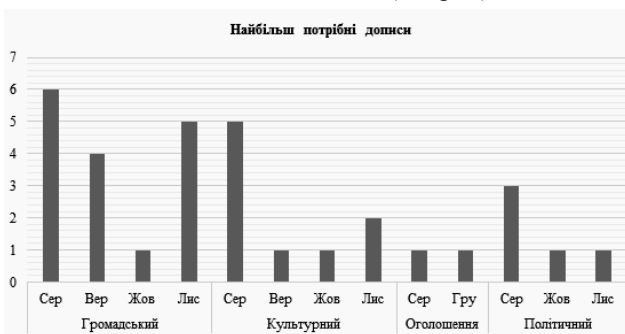
Оцінювання також допомагає з'ясувати коло важливих питань, зокрема ставлення реципієнта до оприлюдненої інформації, його обізнаність в окресленій проблематиці, особистий досвід, знання, думки тощо. Слід правильно сформулювати та репрезентувати інформацію, аби спонукати до започаткування дискусії, пошуку шляхів розв'язання певної проблеми тощо.

Показники оцінок щодо створеної спільноти представлено на діагр. 2.

Діагр. 2. Співвідношення оцінок

Оскільки в процесі роботи виокремлено певні види дописів (громадський, культурний, оголошення, політичний), автори здійснили аналіз опублікованих відомостей. Визначено види найпопулярніших дописів і дати їх розміщення. Цей етап підтверджує дані, сформовані на основі попередньої діаграми "Критерії": більшість користувачів здатні піддаватися впливу та є політично активними, адже оцінюють громадські й політичні дописи частіше за інші (діагр. 3).

Діагр. 3. Рівень популярності публікацій

Користувачі як основні об'єкти пропонованого дослідження допоможуть здійснити безпечне й коректне збирання інформації завдяки тому, що є без-

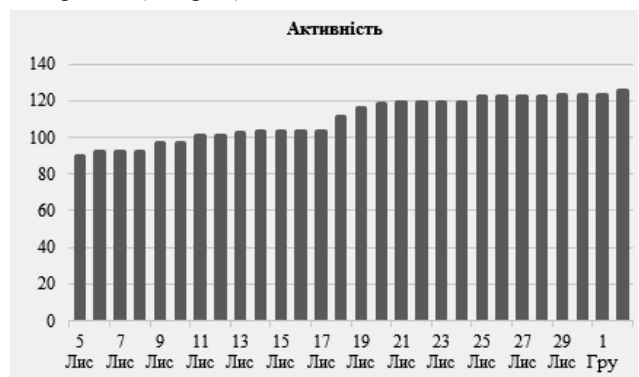
посередніми учасниками створеної спільноти. На основі публічних відомостей, розміщених аудиторією з огляду на свої дії в соціальній мережі, було виокремлено три види користувачів нової групи: активний, коментатор та культурний (діагр. 4).

Діагр. 4. Розподіл видів користувачів

За результатами проведеного дослідження з'ясовано, що найпопулярнішою в групі є інформація стосовно громадських і культурних заходів. Зважаючи на цей чинник, можна ефективно компонувати відомості, які зацікавлять учасників нової спільноти.

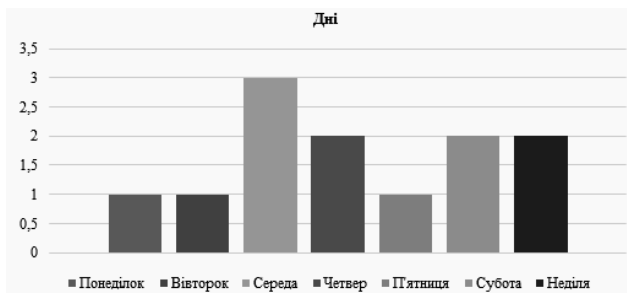
Наголосимо на багатофункціональності мережі Facebook, що на основі хронологічного періоду активності групи формує статистичні дані, модулі яких можна завантажити та опрацювати. Наприклад, один із розділів присвячено загальній діяльності групи, і спроектований графік демонструє, як зростала її активність від початку створення (діагр. 5).

Діагр. 5. Активність спільноти

Наступним сформованим графіком є діагр. 6, яка позиціонує відсоткове співвідношення зростання кількості учасників, дописів, коментарів, реакцій та активності користувачів за 28 днів (дані можна отримати за 60, 28 і 7 днів). Важливою є інформація щодо найсприятливіших днів для розміщення нових дописів, коли користувачі сприймають їх найактивніше.

Виявлені в спільноті коментатори можуть допомогти поширити потрібні дані, для чого їх слід спонукати до коментування. Система аналізує дописи та реакції користувачів на оприлюднену інформацію. На підставі цих показників можна визначити найактуальніші для обговорення теми, які в перспективі зацікавлять аудиторію.

Діагр. 6. Найсприятливіші дні для розміщення публікацій

Кількість уподобань також є важливим показником оцінювання реакції реципієнтів на певний вид інформації, що дає змогу визначити найпопулярніші дописи, хронологію сплесків активності учасників тощо.

Найініціативніші відвідувачі допомагають продемонструвати соціальну користь групи чи її діяльності, а це сприяє поширенню належних відомостей серед цільової аудиторії. Для визначення рівня активності створеної групи було проаналізовано спільноту "Новини Дублян" й проведено компаративний аналіз. Оскільки автори не були адміністраторами громади, постало завдання дослідити та зібрати інформацію, не маючи доступу до її повних масивів. Для аналізу здійснено такі кроки:

- сформовано базу даних;
- досліджено профілі користувачів та особливості збирання інформації про них;
- створено елементи сховища даних — таблиці та запити;
- на основі збережених даних побудовано діаграми;
- проведено компаративний аналіз.

Сформовані статистичні показники дають змогу відстежити реакцію аудиторії на дописи, опубліковані на сторінці громади, оцінити їх корисність та якість, визначити ставлення реципієнтів до певної проблеми, події чи заходу тощо.

Компаративний аналіз допоможе перейняти досвід конкурента, взяти до уваги його методи комунікації з користувачами та вдосконалити процес збирання інформації на основі загальнодоступних відомостей, уміщених учасниками групи.

Висновки. Отже, соціальні мережі — це дієвий інструмент для збирання, аналізу й трансляції значних масивів даних, який, однак, має суттєвий недолік — легкий доступ широкої аудиторії до приватної інформації користувача та її некоректне використання різноманітними структурами.

Виокремимо основні етапи алгоритму збирання даних за допомогою соцмереж:

- створення бази даних;
- аналіз відомостей про користувачів на основі їхньої активності (оцінки, вподобання, коментування, поширення);
- визначення критеріїв збирання даних про учасників спільноти;
- опрацювання наявних даних та подання їх у статистичній формі за допомогою програм Microsoft Access та Microsoft Excel.
- демонстрація етапу практичної реалізації за допомогою скріншотів екрана.

Використання цього методу збирання даних допоможе у професійному аналізі значних масивів інформації, яку згодом доцільно застосовувати для визначення ефективності діяльності чи послуг певної спільноти у мережі Facebook.

Список використаної літератури

1. Пелешишин А. Побудова формальної моделі віртуальних спільнот як середовища соціокомунікативного протиборства / Пелешишин А., Вус А., Марковець О. // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Технічні науки. — 2018. — Том 29 (68). — № 4. — С. 201—208.
2. Гавловський В. Д. Щодо відслідковування осіб із використанням соціальних мереж / В. Д. Гавловський // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). — 2013. — № 1. — С. 324—332.
3. Сєрьогін В. О. Соціальні мережі як загроза правісесі / В. О. Сєрьогін // Форум права. — 2011. — № 2. — С. 822—827.
4. Harrell Margaret C. Data Collection Methods: Semi-Structured Interviews and Focus Groups / Margaret C. Harrell, Melissa Bradley. — Santa Monica, CA : RAND: Website. — 2009. — Mode of access: https://www.rand.org/pubs/technical_reports/TR718. — Title from the screen.
5. Entity Relationship Diagram Website. — Mode of access: <https://www.smartdraw.com/entity-relationship-diagram/>. — Title from the screen.
6. Magnus E. The Interview: Data Collection in Descriptive Phenomenological Human Scientific Research / E. Magnus // Journal of Phenomenological Psychology. — 43 (1): Website. — 2012. — Mode of access: <http://booksandjournals.brillonline.com/content/journals/10>. — Title from the screen.
7. Марковець О. В. Збір інформації про діяльність учасників групи в соціальній мережі Facebook / О. В. Марковець, Р. С. Паздерська // Інформація, комунікація, суспільство 2018 : матеріали 7-ої Міжнародної наукової конференції ІКС-2018 (Чинадієво, 17—19 травня 2018 р.). — Львів : Видавництво Львівської політехніки. — С. 246—247.

В статтє исследованы научные результаты по проблематике сбора информации о пользователях с помощью различных методов и средств обработки данных. Описано "дерево решений", которое отражает необходимость консолидации информации о пользователях социального сообщества Facebook. Рассмотрены этапы реализации процесса безопасного сбора информации о пользователях на основе созданного социального сообщества с использованием электронной таблицы и базы данных. Исследованы основные проблемы конкретной группы людей и способы стимулирования их быстрого решения через настроенные каналы коммуникации. Проанализированы потребности и ресурсы общества, даны рекомендации для улучшения определенных процессов. Оценено влияние, интенсивность и распределение конкретной проблемы для формирования стратегий ее решения. Определены основные требования к

створенню консолідованого інформаційного ресурсу збору інформації об общині. Доказана значимість структурної інформації о групі: її цільової аудиторії, пріоритетних темах, конфліктах. Підкреслена важкість розуміння аудиторії, що її знання і досвід є суттєвими факторами в розв'язанні певної проблеми і вдосконаленні соціальних процесів.

Ключевые слова: соціальна мережа, користувач, методи збору інформації, інформаційні технології, масиви інформації, системний аналіз, критерії, оцінка

The article investigates the scientific results of the problem of collecting information about users through various methods and tools of data processing. Described is a "decision tree" that reflects the need to create a consolidation of information about users of the social community Facebook. The practical realization of the process of safe collection of information about user's basis on the created social community using the electronic table and database is considered. The basic needs of a particular group of people and their channels of communication are stimulated to their rapid solution. The needs and resources of the community are analyzed; recommendations for improvement of certain processes are given. The influence, intensity and distribution of a specific problem, for forming strategies for approaching it is evaluated. The basic needs for creating a consolidated information resource for collecting information about the community are identified. The importance of information to members of the populations concerned about those who can benefit from any action that we can take through evaluation.

Keywords: social network, user, methods for collecting information, information technologies, arrays of information, system analysis, criteria, evaluation

References

1. Peleshchyshyn A., Vus, O. Markovets. Construction of the formal model of virtual communities as a medium of socio-communicative confrontation. Scientific notes of the Taurian National University named after V. I. Vernadsky, Series: Technicalsciences, 2018, Volume 29 (68), № 4, pp. 201—208.
2. Havlovsky V. D. As for tracking people using social networks. Fighting organized crime and corruption (theory and practice), 2013, № 1, pp. 324—332.
3. Seryogin V. O. Social networks as threat to privacy, Forum is right, 2011, № 2, pp. 822—827.
4. Harrell Margaret C. Data Collection Methods: Semi-Structured Interviews and Focus Groups, 2009.
5. Entity Relationship Diagram Website, <https://www.smartdraw.com/entity-relationship-diagram>.
6. Magnus E. The Interview: Data Collection in Descriptive Phenomenological Human Scientific Research, Journal of Phenomenological Psychology, 43 (1), 2012.
7. Markovets O. V., Pazderskaya R. S. Collection of information about the activities of the group members in the social network Facebook, Information, communication, society, 2018, pp. 246—247.

Надійшла до редакції 24 травня 2019 року

УДК 025.4.036:004.65:025.343]-044.64

Наталія Зоріна,

науковий співробітник відділу комплектування та наукового
опрацювання документів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Авторитетний файл предметних рубрик як засіб організації та вдосконалення тематичного пошуку в електронному каталозі

Висвітлено питання лінгвістичного забезпечення електронного каталогу та уніфікації в процесі предметизації документів. Розкрито значення авторитетного файлу предметних рубрик і авторитетного контролю для організації електронного каталогу, забезпечення його якості й підвищення ефективності тематичного пошуку.

Ключові слова: електронний каталог, лінгвістичне забезпечення, предметні рубрики, авторитетні файли, авторитетний контроль, авторитетні записи, термінологія, точки доступу

Постановка проблеми. Пріоритетним напрямом діяльності сучасної наукової педагогічної бібліотеки є формування й розвиток повноцінного інформаційного ресурсу, науково-інформаційне забезпечення інноваційного розвитку освіти та науки. Впровадження ІКТ у процеси збереження інформації, опрацювання бібліотечних фондів і надання до них доступу значно розширює можливості організації інформаційно-бібліографічної діяльності на якісно новому рівні. Завдяки інтернет-технологіям електронні каталоги (ЕК) доступні широкому колу віддалених користувачів, а можливість цілодобового доступу з будь-якого носія мінімізує часові витрати [4; 5]. Однак ефективність пошуку потрібних документів у значних масивах

інформації, як в окремих ЕК, так і в інтернет-мережі, залежить від низки умов і чинників, що впливають на результативність пошуку.

Якісне опрацювання документів в ЕК має забезпечувати якнайширший спектр його можливостей для релевантного пошуку — зміст знайденого документа має повною мірою відповідати змісту інформаційного запиту. Від дотримання певних вимог формування пошукового образу документа й адекватного відображення його змісту в інформаційно-пошуковій системі (ІПС) залежить ефективність пошуку інформації, його оперативність і повнота [4]. Відповідно, зростають вимоги до структури ІПС і лінгвістичного забезпечення (ЛЗ), яке використовують для індексування доку-